

SAMORZĄD MIEJSKI

Miesięcznik Związku Miast Polskich

Nr 8 (146), wrzesień 2008
ISSN 1730-5187

VI Kongres Miast Polskich

Bielsko-Biała, 25-26 września 2008

W NUMERZE

VI KONGRES MIAST POLSKICH

VIII Od połowy lat 90. Związek Miast Polskich prowadzi System Analiz Samorządowych. Z kilkudziesięciu miast co roku zbierane są dane, na których podstawie eksperci opracowują diagnozę sytuacji. Właśnie problematyce monitoringu rozwoju miast chcemy poświęcić zasadniczą część obrad tegorocznego Kongresu Miast Polskich.

IX O roli miast w kształtowaniu środowiska będą też dyskutować uczestnicy tegorocznego Kongresu. Przedstawione zostaną europejskie projekty, które mogą stać się inspiracją dla polskich burmistrzów. Bielsko-Biała – gospodarz Kongresu – pochwali się realizowanymi projektami w dziedzinie zarządzania energią.

KRONIKA KRAJOWA

IV Po raz dziesiąty „Rzeczpospolita” ogłosiła swój ranking najlepszych polskich samorządów. Zwycięzcami tegorocznej edycji zestawienia są w kategorii miast na prawach powiatu Poznań, a w gminach miejskich i miejsko-wiejskich – Kąty Wrocławskie.

LAUREACI KONKURSU „SAMORZĄDOWY LIDER ZARZĄDZANIA 2008”

X W tym numerze prezentujemy laureatów konkursu „Samorządowy Lider Zarządzania 2008” – 12 zwycięskich projektów nadesłanych z miast, gmin wiejskich i powiatów.

KRONIKA ZAGRANICZNA

XV Komisja Europejska nagrodziła Złotymi Gwiazdami 12 projektów, które na poziomie lokalnym zachęcają do działania i debaty nad kwestiami związanymi z UE. Złote Gwiazdy 2008 przyznawane są jako element programu „Europa dla Obywateli” i pokazują oficjalne uznanie dla inicjatyw wyróżniających się efektywną współpracą, skutecznymi metodami działania i wymiernymi rezultatami w dziedzinie zaangażowania obywatelskiego.

Na okładce: Ratusz w Kątach Wrocławskich.

Fot. Stanisław Klimek.

Kąty Wrocławskie – miasto, które niedawno przystąpiło do Związku Miast Polskich – zostało w zwyciężcą tegorocznego rankingu „Rzeczpospolitej” na najlepszy samorząd w kategorii gmin miejskich i miejsko-wiejskich.

Zarząd ZMP w Gołdapi

Pozytywnie o przestrzeni

Podczas posiedzenia Zarządu ZMP w Gołdapi 4 lipca br. dyskutowano na temat projektu ustawy o rozwoju miast, centrach rozwoju regionalnego i obszarach metropolitalnych oraz o zmianie ustawy Prawo budowlane, ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym.

Członkowie Zarządu opowiedzieli się m.in. za: wprowadzeniem możliwości tworzenia metropolii, uzyskaniem statusu miasta na prawach powiatu, jednolitym zarządzaniem drogami w mieście, wyodrębnieniem puli środków na realizację polityki miejskiej, umożliwieniem tworzenia wielotematycznych związków komunalnych. Podtrzymano wstępne tezy z opinii sformułowanej na czerwcowym posiedzeniu w Kraśniku, podkreślając konieczność wprowadzenia uregulowań dotyczących polityki miejskiej, a zwłaszcza: możliwości wydzielenia miast prezydenckich z powiatów z pozostawieniem powiatu ziemskiego, likwidacji przepisów w ustawie o Krajowym Funduszu Drogowym blokujących dostęp do środków Funduszu miastom na prawach powiatu, jednolitego zarządu drogami w granicach miast wraz z finansowaniem (zwiększenie udziału w podatku PIT na finansowanie dróg), rewitalizacji obszarów zurbanizowanych (ustalanie standardów przez miasto, ujęcie miejskich programów operacyjnych w ustawie o zasadach prowadzenia polityki rozwoju) czy zmiany składu rady powiatu (radni – wójtowie i burmistrzowie).

Zarząd generalnie pozytywnie ocenił zakres proponowanych zmian ustawowych, dotyczących ministerialnego projektu ustawy (z 17 czerwca br.) o zmianie ustawy Prawo budowlane, ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym oraz niektórych innych ustaw. – *Przesłanką do zmian ustawowych jest konieczność wdrożenia dyrektyw unijnych* – mówił obecny na spotkaniu **Olgierd Dziekoński**, sekretarz stanu w Ministerstwie Infrastruktury. Zapewniał, że omawiany projekt nie jest projektem definitywnym i ministerstwo weźmie pod uwagę wszystkie głosy pojawiające się w dyskusji społecznej. Jego zdaniem projekt powinien zostać skierowany do Sejmu najpóźniej na początku października br. Minister odniósł się do kwestii poruszonych w czasie dyskusji, dotyczących m.in. zasadności powoływania mediatora, ograniczeń czasowych poboru opłaty planistycznej i opłaty adiacenckiej, umocowania konserwatorów zabyt-

ków, zakresu zwolnień z opłat za zmianę sposobu użytkowania, wysokości odszkodowania za przejęcie fragmentu gruntu na cele publiczne, rygorystycznych przepisów dotyczących procedury sporządzania i zmiany miejscowych planów zagospodarowania, ograniczenia władztwa planistycznego rady gminy, kryteriów przyznawania statusu inwestycji celu publicznego. Zapewniał, że niektóre sprawy zostaną przeanalizowane przez ministerstwo.

Nie wniesiono uwag do projektu ustawy o zmianie ustawy Prawo geodezyjne i kartograficzne, opracowanego przez sejmową Komisję Nadzwyczajną „Przyjazne państwo”. Pozytywną opinię uzyskał projekt ustawy o zmianie ustawy o spółdzielniach socjalnych oraz o zmianie niektórych innych ustaw, opracowany przez sejmową Komisję Polityki Społecznej i Rodziny. Poparto również ministerialny projekt ustawy o zmianie ustawy o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych oraz niektórych innych ustaw.

W stanowisku Związku, dotyczącym projektu rozporządzenia Rady Ministrów zmieniającego rozporządzenie w sprawie programu badań statystycznych statystyki publicznej na rok 2008, Zarząd wskazuje, że System Analiz Samorządowych zawiera o kilkaset więcej niż GUS wskaźników, dzięki którym można sporządzać rzetelne analizy niektórych dziedzin życia miast, powiatów czy gmin wiejskich. Zwrócono uwagę, że Bank Danych Regionalnych (BDR) nie daje możliwości przygotowywania analiz dotyczących, np. kultury, przedszkole, ochrony środowiska, mieszkań komunalnych itd., a prowadzone w ramach projektu SAS prace stopniowo stwarzają taką sposobność. Przedstawiciele miast podkreślali, że GUS powinien tak zaplanować modyfikowanie w najbliższych latach swoich baz danych, aby przejęły one, wzorem innych państw, funkcje zbierania danych z samorządów i przekazywania samorządom kompletnych informacji o usługach lokalnych.

(JP)

Zarząd ZMP w Kartuzach

Grodzkie miasta prezydenckie

Zarząd ZMP podczas posiedzenia w Kartuzach, które odbyło się 29 sierpnia br., poparł inicjatywę ustawodawczą średnich miast dotyczącą nadania statusu miasta na prawach powiatu miastom prezydenckim.

Ten postulat, formułowany wielokrotnie przez przedstawicieli miast na Zgromadzeniach Ogólnych ZMP i konferencjach, od wielu lat należący do priorytetowych działań Związku, do tej pory nie był możliwy do wdrożenia. Obecnie pojawiła się realna szansa wprowadzenia go w życie. W lipcu br. przygotowano projekt zmieniający ustawę o samorządzie powiatowym i przedstawiono go na spotkaniu zespołu ds. ustrojowych Komisji Wspólnej. Obecnie trwają nad nim prace wewnątrz resortu spraw wewnętrznych i w Centrum Legislacyjnym Rządu. Jeden z projektodawców, **Ryszard Brejza**, prezydent Inowrocławia, przedstawił filozofię i kierunek propo-

nich, praw jazdy czy pozwoleń na budowę. Wyłączenie miast prezydenckich obniży również koszty funkcjonowania rad powiatów – zmniejszy się bowiem liczba radnych.

Włodzimierz Kałek, dyrektor Miejskiego Ośrodka Pomocy Rodzinie w Poznaniu i jego zastępczyni – **Izabela Synoradzka**, reprezentująca Stowarzyszenie Samorządowych Ośrodków Pomocy Społecznej FORUM, przedstawił **wstępny rządowy projekt ustawy o zawodzie pracownika socjalnego**. Celem tego aktu prawnego, będącego obecnie na etapie konsultacji społecznych, jest poprawa rangi tego zawodu zaufania publicznego. Oprócz zapisów potwierdzających i tak istniejące w ustawie

wania i „przeziądkowienia” państwa – podkreślał **Jacek Karnowski**, prezydent Sopotu. Członkowie Zarządu zwracali uwagę na potencjalne problemy ze znalezieniem pracowników socjalnych, które będą wynikać z tego, że katalog osób przygotowanych do tego zawodu jest zamknięty. Uznano, że wiele kwestii wymaga jednak nowych uregulowań (np. zmniejszenie liczby podopiecznych do 40, możliwość dokształcania się dla pracowników socjalnych itp.), ale należy to zrobić w ramach istniejącej już ustawy o pomocy społecznej.

Aprobata uzyskał **projekt zmian w ustawie o finansowym wsparciu tworzenia lokali socjalnych, mieszkań chronionych, noclegowni i domów dla bezdomnych**. Zaproponowana przez członków Zarządu ZMP zmiana dotyczyła tylko włączenia budowy infrastruktury do przedsięwzięć, które mogą być finansowane przez rząd. Przy okazji pojawiła się inicjatywa zmiany w rozporządzeniu dotycząca zapisu o standardzie mieszkania socjalnego, który, zdaniem samorządowców, jest zbyt wysoki (proponycja zamiany wanny na brodzik).

Uznano, że **projekt ustawy o partnerstwie publiczno-prywatnym**, choć wyznacza dobry kierunek, wymaga jeszcze pracy w gronie ekspertów. Przedstawiciele miast podkreślali, że pojęcie „zadanie publiczne” powinno mieć jak najszersze znaczenie, aby mogło objąć przedsięwzięcia, takie jak dworce kolejowe czy lotnicze. Podkreślano ponadto, że mechanizm przeniesienia własności nie powinien być obowiązkowy, ale ma zależeć od decyzji partnerów.

Pozytywnie, ale z drobnymi uwagami (np. badania kierowców od pewnego wieku, a nie po 15 latach od otrzymania prawa jazdy) zapiniowano **projekt ustawy o kierujących pojazdami, zmianę ustawy Prawo o ruchu drogowym i innych ustaw, a także zmianę ustawy o systemie oświaty**, która zawiera dobre zapisy dotyczące konkursów i kuratorium. Wątpliwości dotyczyły zapisów o kosztach dowozu dzieci powyżej 3 kilometrów oraz zabezpieczenia środków na wyposażenie sal lekcyjnych dla 6-latków.

Akceptację zyskał też projekt „Narodowy spis powszechny ludności i mieszkań w 2011 r.” oraz „Krajowy Programu »Zabezpieczenie społeczne i integracja społeczna na lata 2008–2010«”.

JOANNA PRONIEWICZ

Podczas spotkania Zarządu ZMP z miastami województwa pomorskiego poruszono ważne kwestie dotyczące ustroju samorządów i oświaty. Fot. J. Proniewicz

nowanych zmian. Utworzenie powiatów ziemskich, do których zostały włączone niektóre miasta prezydenckie, znacznie skomplikowało zarządzanie nimi oraz utrudniło ich rozwój gospodarczy. – *To przecież prezydent jest najczęściej adresatem wniosków i żądań mieszkańców, w których, nie mając kompetencji starosty, nie może udzielić pomocy* – czytamy w Uzasadnieniu projektu. Posiadanie statusu miasta – powiatu grodzkiego w znaczący sposób wpłynie na poprawę ich sytuacji poprzez m.in. spójne zarządzanie (utrzymanie i inwestycje) drogami na terenie miasta, skuteczniejszą walkę z bezrobociem czy spójną politykę oświatową. Umożliwi także realizację zadań, które zostały w ostatnich latach zabrane gminom, np. wydawanie dowodów rejestracyj-

o pomocy społecznej przywileje, nowe ustalenia dotyczące liczby rodzin (50), które są pod opieką pracownika, zawiera artykuł o powołaniu samorządu zawodowego. I właśnie ten przepis wzbudził wśród prezydentów i burmistrzów zasiadających w Zarządzie największe kontrowersje. Zdaniem **Mirosława Mikietyńskiego**, prezydenta Koszalina, istnieje obawa, że taki samorząd stanie się kolejną korporacją, która będzie walczyć o to, aby jej członkowie więcej zarabiali i mniej pracowali. – *Czy automatyzacja tego zawodu wyjdzie na dobre podopiecznym? Jakie są zabezpieczenia, że pracownik będzie lepiej wykonywać swoje obowiązki?* – zastanawiał się prezydent. W projekcie brakuje bowiem narzędzi do motywowania pracowników. – *Ustawa ta to efekt przeregu-*

10. ranking „Rzeczpospolitej”

Miasta z perspektywami

Po raz dziesiąty „Rzeczpospolita” ogłosiła swój ranking najlepszych polskich samorządów. Zwycięzcami tegorocznej edycji zestawienia są w kategorii miast na prawach powiatu Poznań, a w gminach miejskich i miejsko-wiejskich – Kąty Wrocławskie.

Kapituła Rankingu Samorządów „Rzeczpospolitej” nagrodziła najlepsze samorządy w Polsce pod względem efektywności działania i poprawy jakości życia społeczeństwa.

– *Dziś nie wystarczy już dbać o to, by śmieci były wywiezione, ulice oświetlone, a chodniki bez dziur. Sprawne funkcjonowanie urzędu to nie zasługa, ale obowiązek samorządu* – twierdzi Paweł Jabłoński, zastępca redaktora naczelnego „Rzeczpospolitej”.

Zdaniem twórców rankingu dzisiaj sztuką jest stworzenie takich warunków, by ludzie chcieli w mieście i gminie osiedlać się, by żyło im się tam coraz wygodniej, by widzieli dla siebie perspektywę. Takie cele można realizować poprzez inwestycje, również te współfinansowane ze środków unijnych oraz poprzez przyciąganie inwestorów. Oni bowiem tworzą miejsca pracy i płacą podatki.

Związek Miast Polskich został w tym roku zaproszony przez „Rzeczpospolitą” do współpracy w wyłanianiu najlepszych polskich samorządów i tworzeniu rankingu. W kapitule tego swoistego konkursu, obok m.in. prof. Jerzego Buzka, prof. Michała Kuleszy, zasiadł Andrzej Porawski, dyrektor Biura ZMP, pełniący także funkcję sekretarza Komisji Wspólnej Rządu i Samorządu Terytorialnego.

MIASTA-LAUREACI RANKINGÓW

2007 – Poznań
– Polkowice

2006 – Rybnik
– Międzyzrzecz

2005 – Poznań
– Choroszcz

mieszkańca, które w latach 2005–2007 wpłynęły do budżetu miasta, zadłużenie samorządu w stosunku do dochodów, relację nakładów inwestycyjnych do przyrostu zadłużenia, transport i łączność czy ochronę środowiska. W ten

Kolejny etap przebudowy ul. Głogowskiej, drogi wjazdowej do Poznania od strony Wrocławia.
Fot. E. Parchimowicz

– *Od lat próbujemy w Związku sami odpowiadać na pytanie, jaki jest polski samorząd* – mówi A. Porawski. – *Doceniamy różne rankingi, także ten „Rzeczpospolitej”, choć mamy świadomość, że nie istnieją tego typu obiektywne zestawienia. Każdy ranking opiera się na pewnej grupie kryteriów, innych nie uwzględniając. Jednak uważam, że i tak umożliwiają one robienie rozmaitych analiz czy porównań, szukanie odpowiedzi na pytania, które sobie stawiamy.*

Tak jak w latach ubiegłych twórcy rankingu postanowili uhonorować samorządy, które najbardziej dbają o rozwój miast i gmin, o podniesienie jakości życia mieszkańców, jednocześnie zachowując reguły odpowiedzialności i bezpieczeństwa finansowego. Samorządy były oceniane w dwóch etapach. W pierwszym kapituła wybrała te, które najlepiej zarządzały swoimi finansami w latach 2004–2007 i jednocześnie najwięcej inwestowały. Na tym etapie punktowano np. dynamikę wzrostu wydatków majątkowych (pomniejszonych o środki unijne) w przeliczeniu na jednego mieszkańca, wartość środków unijnych w przeliczeniu na jednego

sposób zostało wyłonionych blisko 500 samorządów, które z kolei otrzymały do wypełnienia ankietę składającą się z 17 pytań. Odpowiedzi miały pomóc w ostatecznym wyborze najlepszych. W ankiecie pytano m.in. o: udział wydatków na realizację kontraktów z organizacjami pozarządowymi w wydatkach ogółem w latach 2004–2007, wydatki mieszkaniowe w przeliczeniu na jednego mieszkańca, wyniki testu szóstoklasistów oraz gimnazjalistów, liczbę nowych podmiotów gospodarczych, czy i od kiedy urząd funkcjonuje w oparciu o normę ISO, czy statut zawiera zapisy dotyczące zasad przekazywania środków finansowych oraz składników majątkowych jednostkom pomocniczym.

Przed wręczeniem nagród tegorocznym zwycięzcom prof. Jerzy Buzek, przewodniczący kapituły rankingu zapewniał, że ranking jest „maksymalnie zobiektywizowany”.

– *Opiera się on przede wszystkim na liczbach. Niewiele w nim oceniamy. Czy zwycięzcy są absolutnie najlepsi? Tego nie wiemy. Są najlepsi w kategoriach, które braliśmy pod uwagę.*

Ranking samorządów

– miasta na prawach powiatu

(pierwsza dziesiątka spośród pięćdziesięciu ujętych w rankingu)

1. Poznań
2. Sopot
3. Gdynia
4. Koszalin
5. Łódź
6. Zielona Góra
7. Toruń
8. Gdańsk
9. Kraków
10. Żory

– gminy miejskie i miejsko-wiejskie

(pierwsza dziesiątka spośród stu ujętych w rankingu)

1. Kąty Wrocławskie
2. Goleniów
3. Puszczykowo
4. Dzierżonów
5. Kórnik
6. Jarocin
7. Święta Katarzyna
8. Lubliniec
9. Józefów
10. Żmigród

Poznań kocha inwestycje

Dla Poznania – tegorocznego zwycięzcy rankingu na najlepszy samorząd w kategorii miast na prawach powiatu – miniony rok upłynął pod znakiem wielkich inwestycji.

Najważniejsze i największe z nich to inwestycje komunikacyjne, w tym wielka przebudowa ul. Głogowskiej, którą wjeżdża się do Poznania od strony Wrocławia. Miasto zaangażowane jest także w usprawnienie komunikacji zbiorowej. W ostatnim roku uruchomiono (a najpierw wybudowano) linię tramwajową łączącą ściśle centrum miasta z jedną z jego peryferyjnych dzielnic. Planuje się także przedłużenie trasy szybkiego tramwaju oraz budowę tzw. trzeciej ramy komunikacyjnej

wewnątrz miasta. Lista najważniejszych projektów w dziedzinie komunikacji powstała w związku ze zbliżającymi się Mistrzostwami Europy Euro 2012. To, co już zostało zrobione, to zaledwie wstęp do tego przedsięwzięcia.

Aktywni od lat w Poznaniu inwestorzy zagraniczni również w ubiegłym roku zainwestowali tu miliardy dolarów. W tym okresie powstało w mieście pierwsze w Europie Środkowej laboratorium badawczo-innowacyjne Grace Performance Chemicals. Wkrótce zostanie

uruchomiony park biurowo-usługowy Malta Office Park. Wciąż rozbudowują się firmy działające w Poznaniu od lat. Swoje zakłady produkcyjne powiększają Volkswagen, Nivea i Bridgestone. Razem z zobowiązaniami inwestycyjnymi wartość inwestycji ulokowanych w Poznaniu przekroczyła 2,8 mld dolarów. Pod względem koncentracji kapitału zagranicznego Poznań ustępuje tylko Warszawie.

Poznań to także sprawnie działający urząd, w którym coraz więcej spraw można załatwić za pośrednictwem Internetu. Niewątpliwym atutem miasta są także zasoby ludzkie. Nie bez znaczenia jest fakt, że studiuje tu 140 tys. osób mówiących najczęściej po niemiecku lub angielsku. Ale aktywni i kreatywni są też sami mieszkańcy Poznania. ■

Sopot – kurort nowoczesny

Sopot – drugi w tegorocznym rankingu w kategorii miast na prawach powiatu – od lat utrzymuje swoją wysoką pozycję w gronie najaktywniejszych miast. Jest ośrodkiem z najniższym w Polsce bezrobociem.

Władze Sopotu wiedzą, że aby przyciągnąć turystów, dziś już nie wystarczy najlepsza nawet renowacja, malownicze plaże i status uzdrowiska. Dziś trzeba inwestować. Dlatego wydatki inwestycyjne zajmują w budżecie Sopotu bardzo znaczącą pozycję. Modernizowana

i rozbudowywana jest infrastruktura drogowa, od lat trwa modernizacja sieci wodociągowej i grzewczej. Inwestycje z jednej strony mają wpłynąć na wysokość dochodów miasta z turystyki, z drugiej poprawić poziom życia mieszkańców.

Dziś Sopot to wielki plac budowy. Na granicy z Gdańskiem we współpracy z tym miastem powstaje nowoczesna hala widowiskowo-sportowa, której budowę współfinansuje Unia Europejska. 90 mln euro to wartość powstającego w Sopocie Centrum Haffnera – największej inwestycji publiczno-prywatnej w historii miasta.

Na swój czas czekają kolejne inwestycje w historycznym centrum miasta. Władze Sopotu przygotowują się do renowacji ulic prowadzących do głównego deptaka miasta, myślą o rewitalizacji dworca PKP i jego otoczenia. Mają tam powstać m.in. hotel i sklepy. ■

Puszczykowo silne mieszkańcami

Wśród gmin miejskich i miejsko-wiejskich najlepsze w tegorocznym rankingu okazały się Kąty Wrocławskie (piszemy o mieście na str. VI). Pierwszą trójkę zamyka inne miasto członkowskie Związku – Puszczykowo.

To małe, zaledwie 10-tysięczne miasteczko tuż pod Poznaniem stało się w ostatnich latach osadą ludzi zamożnych, którzy chcieli

uciec od hałasu i tłoku dużego miasta. Pech Puszczykowa polega jednak na tym, że jego mieszkańcy swoją działalność gospodarczą

prowadzą nadal w Poznaniu. Tak więc wpływy do miejskiego budżetu nie są szczególnie duże. Ci sami jednak mieszkańcy postanowili sfinansować część inwestycji z własnej kieszeni. Dzięki darowiznom na rzecz gminy udało się zbudować kanalizację, zmodernizować sieć wodociągową, zgazyfikować miasteczko. Mieszkańcy startowali także w przetargach, gdy remontowane były kamienice na rynku.

Innym źródłem umożliwiającym władzom Puszczykowa inwestowanie są środki unijne. Z nich została zmodernizowana centralna ulica miasteczka. One też mają pomóc w rozbudowie Szkoły Podstawowej i Gimnazjum nr 2 oraz w postawieniu przy szkole sali sportowej.

Władze Puszczykowa z myślą o wygodzie swoich cennych mieszkańców reformują urząd. Punkt obsługi mieszkańca, dzięki któremu interesanci nie błąkają się po korytarzach ratusza, ma być wkrótce czynny także w sobotę.

Na podstawie dodatku do „Rzeczpospolitej” z dn. 18 lipca br. – „Ranking samorządów 2008” EWA PARCHIMOWICZ

Wyremontowana ulica Poznańska w Puszczykowie i kamieniczki po rewitalizacji. Fot. E. Parchimowicz

Nowe miasta w ZMP

Kąty Wrocławskie

Tegorocznym zwycięzcą rankingu „Rzeczpospolitej” na najlepszy samorząd w kategorii gmin miejskich i miejsko-wiejskich zostały Kąty Wrocławskie. Miasto, które w ostatnich latach niezwykle dynamicznie rozwinęło się, ma wciąż – zdaniem analityków – ogromne szanse na kolejne sukcesy.

Wystarczy spojrzeć na mapę, by przekonać się, jak atrakcyjne jest położenie gminy Kąty Wrocławskie usytuowanej w południowo-zachodniej części województwa dolnośląskiego. Przylega bezpośrednio do międzynarodowego portu lotniczego Wrocław – Strachowice. To właśnie dostępność komunikacyjna decyduje przede wszystkim o atrakcyjności gminy. Przez jej środek przebiega autostrada A-4, która pozwala na dojazd do Wrocławia już w 15 minut. Kolejne planowane do realizacji w ciągu 2 lat inwestycje drogowe sprawiają, że w Kątach Wrocławskich powstanie jeden z najważniejszych węzłów komunikacyjnych w tej części Polski.

Położenie w sąsiedztwie Wrocławia, a jednocześnie w strefie ważnych historycznych szlaków komunikacyjnych miało w przeszłości i odgrywa obecnie ważną rolę dla przeobrażeń i rozwoju gminy.

Trudne sąsiedztwo

Przez wieki głównymi ośrodkami kultowymi dla miasta były święta góra Ślęza oraz Wrocław. Położony między tak silnymi i trwałymi centrami teren musiał im ulegać, tym bardziej że wyróżniające go żywe czarnoziemy powo-

dowały nieprzerwanie od neolitu największe zagęszczenie osadnicze całego Śląska.

Kąty Wrocławskie otrzymały prawa miejskie w 1297 r. Wówczas to przy grodzie książęcym nad Bystrzycą dokonano udanej lokacji miasta. W dziejach miasta położonego w cieniu wielkiego Wrocławia przez 700 lat istnienia niezmienna pozostawała skala i funkcja Kątów Wrocławskich. Założone jako miasto małe, przy drogach o lokalnym znaczeniu, mające służyć najbliższemu zapleczu rolniczemu – pozostały takie na długo, o czym wśród innych czynników przesądził fakt, iż jako miejscowość klaszorna i biskupia do początku w. XIX nie była miastem samorządowym. Skazane na sąsiedztwo z Wrocławiem i jego dominację, miasteczko aż do XIX w. prawie nie rozwijało się.

Na własny rachunek

Natomiast od czasów reformy administracyjnej w 1999 r. Kąty Wrocławskie zaczęły rozwijać się dynamicznie i niejako „na własny ra-

chunek”. Dotyczyło to zwłaszcza aktywności gospodarczej, w tym przemysłu i logistyki. W ostatnich latach zaczęły w mieście powstawać nowe zespoły zabudowy mieszkaniowej, co w znacznym stopniu zmieniło obraz miejscowości.

Na czele rankingów

Kąty Wrocławskie zajęły w tym roku pierwsze miejsce w ogólnopolskim rankingu „Rzeczpospolitej” dotyczącym najlepszych polskich samorządów. 17 lipca 2008 roku w redakcji gazety burmistrz Kątów Wrocławskich, Antoni Kopeć, odebrał dyplom potwierdzający przyznanie pierwszego miejsca w kategorii gminy miejskie i miejsko-wiejskie.

Wysoką, 14. lokatę gmina zajęła również w rywalizacji pn. „Europejski samorząd”. Ranking ten weryfikuje, jak wykorzystano w 2007 roku unijną pomoc. W budżecie gminy Kąty Wrocławskie 19,6% przychodów stanowią środki z UE. Oznacza to, że przychody z Unii Europejskiej wynoszą 644 zł na jednego mieszkańca tej gminy.

Z myślą o inwestorach

W ostatnich latach na terenie Kątów zainwestowało wiele nowych podmiotów gospodarczych z kapitałem krajowym i zagranicznym. Były to m.in. Scania, CeDo, Araj, UTZ, Wuzetmot, Torf Corporation. Gminny samorząd skutecznie stara się o nowych inwestorów, którzy stworzą nowe, liczne miejsca pracy. Nie bez znaczenia jest fakt, że gmina jest w pełni zwodociągowana, posiada oczyszczalnię ścieków, nieustannie powiększa obszar objęty kanalizacją. Inne jej walory to: dostępność gazu oraz energii o bardzo dużym zapotrzebowaniu mocy, rozwinięta sieć telefoniczna i korzystna sieć dróg. Władze Kątów Wrocławskich konsekwentnie realizują Wieloletni Plan Inwestycyjny, czego efektem jest zainteresowanie kolejnych inwestorów, a także świetne perspektywy dalszego rozwoju.

Odrestaurowana kamienica na rynku w Kątach Wrocławskich.

Fot. Stanisław Klimek

Materiał, na podstawie stron internetowych oraz innych źródeł, przygotowała EWA PARCHIMOWICZ

Z Komisji Wspólnej...

Zaradzić dziurom w budżetach

Dużym zainteresowaniem mediów cieszyło się kolejne posiedzenie Komisji Wspólnej Rządu i Samorządu Terytorialnego, które odbyło się 27 sierpnia br.

Współprzewodniczący ze strony samorządowej, prezydent Katowic, Piotr Uszok przed rozpoczęciem opiniowania aktów prawnych poinformował o spotkaniu przedstawicieli strony samorządowej z wicepremierem Grzegorzem Schetyną oraz ministrem finansów, Janem Rostowskim, które odbyło się poprzedniego dnia. Spotkanie dotyczyło pogorszenia sytuacji finansowej samorządu terytorialnego w Polsce, m.in. po wprowadzeniu ulg rodzinnych, obniżeniu stóp podatkowych, a także przekazaniu jst nowych zadań.

– *Minister finansów wyraził wolę rozwiązania tych problemów, aczkolwiek nie możemy tu mówić o szybkim i systemowym rozwiązaniu. Padła deklaracja, żeby w ramach prac nad projektem przyszłorocznego budżetu zagwarantować pewne środki, które byłyby przeznaczane na określony cel, głównie na remonty dróg* – powiedział P. Uszok. Nad konkretnymi rozwiązaniami oraz nad projektem nowelizacji ustawy o dochodach jst ma pracować rządowo-samorządowy zespół. Ze

względu właśnie na skutki finansowe dla samorządu negatywnie zostały zaopiniowane projekty nowelizacji ustawy o podatku dochodowym od osób prawnych oraz od osób fizycznych.

Strona samorządowa zaprotestowała przeciw przyjętej przez Radę Ministrów uchwale zmieniającej program „Wzmocnienie bezpieczeństwa zdrowotnego obywateli”. Sprzeciw wzbudziło ustalenie, że podstawowym wskaźnikiem do przyznania środków z budżetu państwa jest liczba łóżek szpitalnych – powyżej 400. Rozwiązanie to z nieuzasadnionych powodów eliminuje ze wsparcia finansowego najmniejsze, zrestrukturyzowane kadrowo szpitale prowadzone przez jst – często specjalistyczne.

– *Uchwała Rady Ministrów nie premiuje aktywności w przekształcaniach szpitali i podejmowaniu wysiłków zmierzających do poprawy ich sytuacji finansowej, a zgoda odwrotnie – zachęca do postaw zachowawczych. Kolejny też raz pomoc kierowana jest*

wyłącznie do podmiotów publicznych – argumentował Rudolf Borusiewicz, sekretarz generalny ZPP.

Również projekt rozporządzenia RM w sprawie opłat za korzystanie ze środowiska wywołał spore kontrowersje. Jako że w Polsce ponad 90% śmieci trafia na wysypisko, należy podjąć działania zmierzające do odzyskiwania jak największej ilości odpadów poprzez sortowanie. Strona samorządowa zaproponowała większe zróżnicowanie opłaty za śmieci. Niewielkie ich zróżnicowanie, jakie proponuje Ministerstwo Środowiska (100 zł za śmieci zmieszane i 80 zł za posortowane), nie będzie zachętą do zwiększania recyklingu.

– *Sortowanie śmieci wiąże się z wielkim wysiłkiem organizacyjnym dla przedsiębiorstw, które je odbierają. Jeżeli różnica na tonie śmieci wynosi zaledwie 20 zł, to jest to demobilizujące* – powiedział prezydent Łodzi, Jerzy Kropiwnicki. Druga samorządowa propozycja dotyczy uwzględnienia śmieci sortowanych u źródła, czyli przez mieszkańców – śmieci pozostałe jako balast po posortowaniu również winny być objęte niską opłatą, aby zachować równość gospodarczą podmiotów. Ustalono, że projekt ten powróci na zespol tematyczny.

Kolejne posiedzenie Komisji Wspólnej odbędzie się 24 września br.

HH

Kontrowersyjne zmiany granic

Na lipcowym posiedzeniu Komisji Wspólnej Rządu i Samorządu Terytorialnego największe kontrowersje wzbudził projekt rozporządzenia Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji dotyczący zmian granic administracyjnych gmin.

Większość wniosków gmin została przez MSWiA odrzucona. – *Komisja Wspólna stara się pozostać neutralna w tych sprawach, jako że to są sprawy o charakterze jednostkowym i najczęściej budzące duże emocje* – mówił sekretarz strony samorządowej, Andrzej Porawski. – *Tak było w poprzednich latach, np. w sprawie likwidacji gmin na terenie Związku Warszawskiego czy w przypadku Rzeszowa, który chciał poszerzyć swoje tereny. Strona samorządowa uznaje, że decyzja w tych sprawach należy do Rady Ministrów. Zdziwienie budzi jednak kwestia Gdańska i Sopotu, bo to jest pierwszy przypadek, gdzie jest consensus zainteresowanych, a Rada Ministrów jest przeciwna. Oba miasta wspólnie budują halę widowiskowo-sportową i chcą tak zmienić granicę, by przebiegała przez środek obiektu, co ma mieć symboliczny wymiar – miasta uważają, że ustalenie nowych granic*

ma na celu utrwalenie więzi społecznych, gospodarczych i kulturowych mieszkańców Gdańska i Sopotu realizujących wspólną inwestycję, a także takie podejście pozwoli zachować równość partnerską w realizacji i eksploatacji projektowanej inwestycji. Przedstawicielom miast nie udało się jednak przekonać strony rządowej do zmiany decyzji.

Samorządowcy negatywnie zaopiniowali projekt rozporządzenia w sprawie wykazu zakładów lecznictwa uzdrowiskowego prowadzonych w formie jednoosobowych spółek Skarbu Państwa. Projekt ten wyłącza kilka uzdrowisk z procesu prywatyzacji, samorządowcy zaś uważają, że wszystkie tego typu instytucje powinny być sprywatyzowane jak najszybciej i bez wyjątków.

Również negatywną opinię otrzymał projekt rozporządzenia w sprawie pozbawienia dróg kategorii dróg krajowych. Samorządowcy po-

stanowili pozytywnie opiniować tylko te przypadki, dla których podjęte zostaną stosowne uchwały rad miejskich lub powiatowych, wyrażające zgodę na przejęcie drogi. W większości przypadków jednak po wybudowaniu obwodnicy miejskiej fragment drogi krajowej, przebiegającej dotąd przez miasto jest w tak fatalnym stanie, że nadaje się do generalnego remontu (finansowanego już oczywiście z samorządowej kasy). Dlatego dobrym pomysłem wydaje się wpisanie modernizacji takiego odcinka drogi w koszty budowy obwodnicy i przekazanie go potem w dobrym stanie. Pomysł dotyczy jednak przyszłości, a na razie projekt przekazania nie wyremontowanych dróg miastom i gminom budzi sprzeciw.

Pozytywnie Komisja Wspólna zaopiniowała m.in. pakiet projektów przygotowanych przez Ministerstwo Pracy i Polityki Społecznej dotyczących zatrudniania osób niepełnosprawnych. Pod obrady Zespołu ds. Systemu Finansów Publicznych skierowała natomiast projekty nowelizacji ustaw o podatkach PIT i CIT oraz do Zespołu ds. Infrastruktury projekt ustawy o odpadach, by tam wyjaśnić wątpliwości strony samorządowej.

HH

Wołanie o dane

Monitoring rozwoju miast

Od połowy lat 90. Związek Miast Polskich prowadzi System Analiz Samorządowych. Z kilkudziesięciu miast co roku zbierane są dane, na których podstawie eksperci opracowują diagnozę sytuacji. Właśnie problemy monitoringu rozwoju miast chcemy poświęcić zasadniczą część obrad tegorocznego Kongresu Miast Polskich.

Samorząd polski, a właściwie jego podstawowy w znaczeniu konstytucyjnym rodzaj – gmina – ma 18 lat. Czy potrafimy dziś, po 18 latach, odpowiedzieć sobie na pytanie, jaki jest polski samorząd?

Według raportu Konwersatorium *Doświadczenie i Przyszłość*, przedstawionego w Senacie, „*rozwój samorządności jest procesem długotrwałym i ewolucyjnym. Konieczna jest jego ciągła obserwacja, analiza i ocena, która powinna służyć jako podstawa do odpowiednich modyfikacji ustrojowych. Taki system w Polsce, jeśli nie brać pod uwagę Systemu Analiz Samorządowych prowadzonego przez Związek Miast Polskich, nie powstał. Podejmowane prace naukowe mają często charakter fragmentaryczny i są oderwane od procesów legislacyjnych. Nie prowadzi się studiów porównawczych, które umożliwiłyby wykorzystywanie doświadczeń innych krajów*”. Myślę, że ten fragment raportu jest zbyt delikatny w ocenie środowisk, które powinny prowadzić monitoring, analizę i ocenę nie tylko samorządu, ale całego sektora publicznego, aby mógł on być twórczo zmieniany ku wspólnemu pożytkowi obywateli.

Badania naukowe dotyczące spraw lokalnych i regionalnych są oderwane nie tylko od procesów legislacyjnych, ale i od życia. Nie są i nie będą zatem wykorzystywane do poprawy jakości zarządzania rozwojem lokalnym ani regionalnym.

Studiów porównawczych nie prowadzi się nie tylko z innymi krajami, ale także na obszarze Polski. Czy dzisiaj ktoś jest w stanie odpowiedzieć na pytanie, dlaczego – statystycznie rzecz biorąc – czterema najbogatszymi (dochód budżetu na 1 mieszkańca) powiatami w Polsce są powiaty: węgorszewski, bieszczadzki, olecki i leski, z któ-

rych trzy liczą poniżej 30 tys. mieszkańców, a czwarty – 34 tys.? Przecież mówiono, że nie mają one racji bytu... Albo czy ktoś znajdzie wytłumaczenie faktu, że – mimo iż większość powiatów *obwarzankowych* to powiaty „ubogie”, to powiat koszaliński jest w ścisłej czołówce powiatów „bogaty”?

Od połowy lat 90. Związek Miast Polskich prowadzi projekt SAS (System Analiz Samorządowych), sfinansowany przez USAID. Polega on na monitorowaniu czterech dziedzin zarządzania lokalnego: transportu zbiorowego i dróg, pomocy społecznej, kultury i edukacji. Pierwotnie próbowaliśmy także analizować sytuację w ochronie zdrowia, ale ze względu na brak rozwiązań systemowych (rejestracja usług itp.) nie udało się zbierać porównywalnych danych.

Corocznie gromadzimy dane z kilkudziesięciu miast, a eksperci, analizując utworzone z nich wskaźniki, opracowują diagnozę sytuacji danej dziedziny. Analiza, prowadzona systematycznie od końca lat 90., pozwala obecnie nie tylko porównywać różne miasta, ich grupy wielkościowe itp., ale także wnioskować o **dynamice zmian** w lokalnym zarządzaniu tymi dziedzinami.

Zdajemy sobie oczywiście od początku sprawę z tego, że ta fragmentaryczna analiza nie może zastąpić systematycznego monitorowania spraw lokalnych, które powinna prowadzić statystyka publiczna, a gromadzone przez nią dane mogliby analizować naukowcy, teoretycy i praktycy zarządzania oraz politycy lokalni. Ci ostatni mogliby łatwo sami wyrażać sobie zdanie o jakości swojej działalności, porównując dane z kilku lat, zwłaszcza na tle innych (podobnych, wzorcowych itp.) miast (gmin, powiatów).

Niestety, takich danych nadal nikt nie gromadzi. GUS próbuje wprowadzić bardzo powoli modyfikować swój Bank Da-

nych Regionalnych (BDR), ale jest on nadal tak dziurawy, że uniemożliwia jakąkolwiek choćby nieco tylko pogłębioną analizę. Właściwie tylko dane demograficzne umożliwiają obecnie pochylenie się nad stanem ludności Polski, w tym jej mobilnością. Jednak nawet te dane nie są wystarczające, by na przykład przyrzec się zjawisku wyludniania się miast. A przecież dane są, tylko nikt ich nie zbiera, nie mówiąc już o analizowaniu.

Od prawie dwóch lat modernizujemy i rozbudowujemy nasz System, tym razem za pieniądze norweskie (EOG), we współpracy ze Związkiem Powiatów Polskich i Związkiem Gmin Wiejskich RP, a także Związkiem Władz Lokalnych Norwegii (KS). W Norwegii działa wspólnie zbudowany system monitoringu statystycznego KOSTRA, w ramach którego można dla każdej gminy (i dla każdej grupy porównawczej) w każdej chwili przeanalizować 1100 wskaźników.

Nasz system po rozbudowie obejmuje od tego roku dodatkowo:

- demografię (z kilku lat, dla wszystkich JST),
- gospodarkę komunalną (woda, ścieki, śmieci),
- komunalną gospodarkę mieszkaniową,
- finanse (budżety) lokalne (od 2004, dla wszystkich JST).

Dzięki gromadzonym od 2005 danym z SIO system obejmuje także edukację we wszystkich gminach i powiatach. Ponadto dla wszystkich gmin pokazemy **wskaźniki zrównoważonego rozwoju**, które – dopóki GUS nie uzupełni swoich zasobów – będą miały kilka „dziur”, celowo ujętych w zestawieniu z dopiskiem „bd” (brak danych).

Próbujemy od lat sami odpowiadać na pytanie, jaki jest polski samorząd. Najpierw pomagali nam Amerykanie, teraz Norwegowie. Kiepsko wypada w tym porównaniu Unia Europejska. Urban Audit zdecydowanie nie wystarczy, by odpowiedzieć komukolwiek na to pytanie. Eurostat zaś nie umie wymusić niezbędnych zmian w polskiej statystyce publicznej.

ANDRZEJ PORAWSKI

Doświadczenia Bielska-Białej

Modelowe zarządzanie energią

O roli miast w kształtowaniu środowiska będą dyskutować uczestnicy tegorocznego Kongresu Miast Polskich. Przedstawione zostaną europejskie projekty, które mogą stać się inspiracją dla polskich burmistrzów. Bielsko-Biała – gospodarz Kongresu – pochwali się realizowanymi projektami w dziedzinie zarządzania energią.

Przynależność Bielska-Białej do międzynarodowej organizacji Energie-Cites zrzeszającej blisko 200 europejskich miast i skupiającej je wokół tematyki oszczędzania energii oraz wykorzystywania odnawialnych źródeł energii trwa od 1994 r.

Jest to niewątpliwie wielki walor promocji międzynarodowej Bielska-Białej. Informacje związane z miastem są często zamieszczane w biuletynach informacyjnych Energie-Cites, a ostatnio pojawiły się także na niedawno wydany przez stowarzyszenie CD-romie prezentującym dobre praktyki w zakresie oszczędzania energii.

Bielsko-Biała otrzymuje aktualne informacje o programach współfinansowanych ze środków unijnych o uruchomionych i zakończonych projektach związanych ze sprawami energetycznymi miast. Energie-Cites jest też platformą poszukiwania potencjal-

wialnych źródeł energii wśród lokalnej społeczności.

W Bielsku-Białej w okresie jego przynależności do Energie-Cites powstał zespół specjalistów z dziedziny zarządzania energią w mieście, który podejmuje różnorakie działania, często inspirowane doświadczeniami czerpanymi z sieci Energie-Cites, a zmierzające do obniżenia zużycia energii w mieście i powszechnej popularyzacji odnawialnych źródeł energii. Zadaniem tego zespołu jest opiniowanie inwestycji miejskich i termomodernizacji w zakresie energetycznym, komputerowy monitoring energetyczny zasobów miejskich, monitorowanie cen i dostaw czynników energetycznych dla miasta, poradnictwo energetyczne dla ludności oraz prowadzenie strony internetowej. W wyniku tych działań osiągnięto dobre efekty w skali makro dla całego miasta. Przykładowo koszty eksploatacji ener-

Oszczędności dla budżetu miejskiego w skali ostatnich 5 lat sięgają blisko 6 milionów złotych.

Dzięki udziałowi w kampanii Display prowadzonej przez Energie-Cites miasto ma bezpłatnie do dyspozycji wyjątkowe narzędzie komputerowe pozwalające na wystawianie świadectw energetycznych dla obiektów publicznych, aby w obiektywny sposób oceniać stan energetyczny budynków.

Basen „AQUA” w Bielsku-Białej jest jedną z nowocześniejszych krytych pływalni, w której zastosowano pompy ciepła.

Fot. Archiwum UM

Zbigniew Michniowski, zastępca prezydenta Bielska-Białej, Prezes Zarządu Stowarzyszenia Polska Sieć „Energie-Cites”:

– Obecnie nasze miasto jest jednym z 41 miast europejskich, które zapoczątkowały program „Coverment of Mayors”. Jest to projekt współpracy miast w realizacji programu „3x20” przyjętego przez Unię Europejską

w ubiegłym roku. Bielsko-Biała jest zaangażowane w realizację projektu „Model”, za który Energie Cites” otrzymało nagrodę specjalną komisarzy UE ds. energii jako dla najbardziej obiecującego projektu energetycznego w Europie.

nych partnerów do realizacji projektów partnerskich. Organizowane nieodpłatnie dla członków stowarzyszenia konferencje i warsztaty szkoleniowe pozwalają na podnoszenie kwalifikacji personelu zajmującego się zarządzaniem energią, wspólne poszukiwanie sposobów rozwiązywania problemów, poznawanie praktycznych sposobów wdrażania osiągnięć technicznych w gospodarce miasta, uczenie się metod promowania oszczędzania energii i odna-

tycznej w zasobach budynków miejskich od kilku lat utrzymują się na podobnym poziomie pomimo wzrostu cen energii. Wstrzymany też został wzrost cen ciepła sieciowego – oszczędność na jedno mieszkanie to ogólnie kwota 100 zł rocznie. Wprowadzony nadzór nad eksploatacją urządzeń energetycznych poprawia racjonalność wydatków w dziedzinie eksploatacji urządzeń w zasobach budynków publicznych. Efekty są łatwe do zweryfikowania przez specjalistów.

Podejmuje się też wiele inicjatyw w skali mikro, których aktualnym przykładem może być udział w projekcie SchooBieDo, w którym uzyskano 50% dofinansowania do audytu energetycznego dla Pracowni Centrum Kształcenia Ustawicznego i Praktycznego, do prowadzenie do instalacji kolektorów solarnych w Domu Pomocy Społecznej przy ul. Żywieckiej oraz udział w konkursie „Europejskie Trofeum Energetyczne”, w którym nagrodę 5000 euro uzyskała Książnica Beskidzka. Szczególnie wysoki efekt osiągnięto poprzez komputerowy monitoring basenu „Troclik”. Przyniosło to obniżenie kosztów miesięcznych o około 30% i oszczędność około 240 tys. zł rocznie.

Za zastosowanie specyficznych pomp ciepła na pływalni „AQUA”, przedsiębiorstwo zostało wyróżnione w konkursie „EKOLAURY 2006” w kategorii oszczędność i niekonwencjonalność za „Praktyczne zastosowanie pomp ciepła w gospodarce komunalnej na przykładzie „AQUA S.A.”

Biuro Prasowe UM w Bielsku-Białej

GOSPODARKA KOMUNALNA

GDAŃSK Z kapitałem prywatnym

Projekt Powierzenie właścicielskiej spółce majątkowej gminy ogółu zadań związanych z zarządzaniem, a eksploatacji – podmiotowi prywatnemu jest związany z nowatorskim w warunkach polskich rozwiązaniem instytucjonalno-organizacyjnym. Łączy wciąż rzadkie w naszym kraju zaangażowanie kapitału prywatnego ze sprawnym zarządzaniem publicznym.

Za realizację zadania – zbiorowego zaopatrzenia w wodę i odprowadzania ścieków odpowiada nie jeden podmiot, ale trzy: samorząd miasta Gdańska – w roli nadzorca systemu, spółka z ograniczoną odpowiedzialnością Gdańska Infrastruktura Wodociągowo-Kanalizacyjna – właściciel infrastruktury

wodno-kanalizacyjnej i Saur Neptun Gdańsk Spółka Akcyjna – eksploatator infrastruktury wodno-kanalizacyjnej. Powołana spółka w 100 proc. należąca do gminy jest skoncentrowana na aspektach strategicznych zarządzania (planowanie, kształtowanie polityki rozwoju infrastruktury, pozyskiwanie środków, realizacja inwestycji), natomiast zadania bieżące (utrzymanie i obsługa sieci wodno-kanalizacyjnej, dostarczanie wody i odbiór ścieków od mieszkańców) zostały powierzone podmiotowi prywatnemu (51 proc. udziału – inwestor prywatny, a 49 proc. – miasto). Taki podział spowodował, że funkcje właścicielskie znajdują się po stronie komunalnej, natomiast odpowiedzialność za funkcjonowanie systemu i parametry wody leżą po stronie operatora prywatnego. Dzięki powołaniu zależnej od siebie spółki GIWK

Gdańsk nadal pozostaje właścicielem całej sieci wodociągowo-kanalizacyjnej, jednak nie odpowiada finansowo z budżetu za prowadzone inwestycje. To rozwiązanie jest możliwe do zastosowania, gdy pojawiają się opory związane z prywatyzacją majątku komunalnego. Pozostawiając komunalną własność majątku, wprowadza się do systemu prywatnego operatora, co zwiększa efektywność systemu i pozwala na sprawniejsze, tańsze i bardziej konkurencyjne zarządzanie sektorem komunalnym. Kooperacja z międzynarodową grupą Saur umożliwiła wykorzystanie światowych narzędzi i wiedzy. Wymierną korzyścią wynikającą z usprawnienia procesu zarządzania jest pozyskanie dofinansowania w wysokości 91 mln euro na realizację inwestycji ze środków Funduszu Spójności UE. ■

OŁAWA Związek na odpady

Zadaniem Ekologicznego Związku Gospodarki Odpadami Komunalnymi EKOGOK było opracowanie kompleksowego sposobu usuwania, selekcji, utylizacji, recyklingu oraz składowania odpadów komunalnych.

To jeden z pierwszych związków międzygminnych w Polsce, mający na celu wspólne rozwiązanie przez gminy miejskie i wiejskie z sąsiednich województw dotkliwego problemu segregacji i utylizacji odpadów komunalnych. W 1996 roku 5 gmin, w tym dwie z województwa dolnośląskiego (miejska oraz wiejska Oława), 3 z terenu województwa opolskiego (miejska Brzeg, wiejska Brzeg – obecnie Skarbimierz, Lubsza) podpisały porozumienie międzygminne, aby wspólnie za-

jąć się zagospodarowaniem i utylizacją odpadów komunalnych powstających na terenie gmin – członków Związku. Rozwiązania przyjęte w statucie EKOGOKU wyprzedzały o ok. 10 lat unormowania prawne w przepisach ochrony środowiska.

W miejscowości Gać na terenie jednej z gmin zbudowano zakład utylizacji odpadów złożony z nowoczesnej sortowni i składowiska wraz z infrastrukturą towarzyszącą, który w sposób kompleksowy rozwiązuje problem usuwania, selekcji, utylizacji, recyklingu oraz składowania. W 1999 r. EKOGOK powołał Zakład Gospodarowania Odpadami Sp. z o.o. w miejscowości Gać. Wybudowane obiekty technologiczne i towarzyszące przekazano aportem do spółki. W dzierżawę oddano wyposażenie budynków przyjęć oraz specjalistyczne maszyny i środki transportu. Zakład

przyjmuje w ciągu roku (dane za 2007) 53 791,38 Mg odpadów, w tym: 16 745,77 Mg z terenu miasta Oława. Z przyjętych odpadów wysegregowano 3414,43 Mg surowców wtórnych, z tego na miasto Oława przypada: 615,78 Mg. Wydzielono także 21 477,43 Mg surowców mineralnych, które zagospodarowano, np. na budowę dróg, przesyпки i okrywy rekultywacyjne na składowisku. Jednym z nowatorskich działań tego przedsięwzięcia był udział mieszkańców wsi Gać w procesie decyzyjnym dotyczącym lokalizacji inwestycji, co zaowocowało przyjęciem korzystnych dla nich rozwiązań i pozwoliło uniknąć konfliktów i protestów społecznych, jakie często mają miejsce przy próbach podejmowania tego typu decyzji. Obecnie o przyjęcie do związku stara się 13 gmin ze Związku Śląsko-Oława. ■

POWIAT POZNAŃSKI Razem przeciw azbestowi

Projekt Azbest – Produkt Non Grata prezentuje systemowe, zintegrowane i kompleksowe podejście do usuwania wyrobów zawierających azbest. System dofinansowania kosztów demontażu, transportu i unieszkodliwienia wyrobów zawierających azbest na terenie powiatu poznańskiego opiera się na partnerstwie funduszy celowych, jednostek samorządowych i obywateli.

Współpraca została zainicjowana przez Starostwo Powiatowe w Poznaniu w 2006 roku. Takie zjednoczenie działań zwiększa szan-

se na pozyskiwanie znaczącego wsparcia funduszy. Środki na sfinansowanie likwidacji wyrobów zawierających azbest pochodzą z Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej oraz Powiatowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej, ze środków gmin powiatu poznańskiego i od mieszkańców zainteresowanych dofinansowaniem. Starostwo zajmuje się zbieraniem informacji o wsparciu zadania przez gminy, przeznaczaniem stosowanych kwot z Powiatowego Funduszu, pozyskiwaniem dofinansowania z Wojewódzkiego Funduszu, podpisywaniem umów z mieszkańcami powiatu, wyborem przedsiębiorców, którzy

demontują, usuwają i unieszkodliwiają wyroby zawierające azbest. Nowatorskie podejście dotyczy ostatecznego rozliczenia z wykonawcą, które jest realizowane zarówno przez pracowników starostwa, jak i mieszkańców, co zwiększa nadzór nad prawidłowym wydatkowaniem środków publicznych. W 2006 roku unieszkodliwiono ponad 455, a w 2007 roku ponad 580 ton wyrobów z azbestem. Plan na 2008 rok to ok. 1020 ton. Przewiduje się, że przy zachowaniu dotychczasowego poziomu dofinansowania oraz sposobu realizacji działań, do 2015 r. nastąpi całkowite wyeliminowanie azbestu z terenu powiatu. ■

ELBLĄG

Czysta woda

Celem elbląskiego projektu jest dostosowanie jakości wody pitnej przeznaczonej do spożycia przez ludzi do wymagań norm Unii Europejskiej (Dyrektywa Komisji Europejskiej 98/83/EC).

Jednostką wdrażającą projekt jest Elbląskie Przedsiębiorstwo Wodociągów i Kanalizacji w Elblągu. Uzyskanie odpowiedniej jakości wody u odbiorcy wymagało podjęcia szeregu działań dotyczących całego systemu zaopatrzenia miasta w wodę. Przyjęto założenie, że usuwane będą zarówno przyczyny złej jakości wody dostarczanej do wodociągów, jak i skutki włączania do sieci przez dziesiątki lat nieodpowiedniej wody. Z tego powodu wśród podjętych działań jest modernizacja stacji uzdatniania wody SUD Malborska (przeprowadzona przy utrzymaniu ciągłości pracy obiektu), czyszczenie rurociągów z nagromadzonych osadów, a także wprowadzenie centralnego zarządzania całym układem wodociągowym (telemetria, sterowanie). Zastosowane kompleksowe rozwiązania zostały zintegrowane z systemem zarządzania miastem. Wysoki poziom stosowanych rozwiązań

Stacja Uzdatniania Wody w Elblągu (filtry).

Fot. UM w Elblągu

pozwala na sprawne pozyskiwanie informacji o otoczeniu (identyfikacja potrzeb odbiorców) oraz na monitoring wdrażanych rozwiązań w kontekście całego systemu zarządzania miastem. Projekt prowadzi do optymalizacji systemu dystrybucji wody. Poprawa jakości wody i wprowadzenie automatyki obniża awaryjność sieci i urządzeń sieciowych oraz straty wody. Dzięki realizacji tego projektu mieszkańcy południowych i centralnych dzielnic

miasta, którzy stanowią ok. 43 procent ogółu mieszkańców (54000 osób), otrzymują wodę pitną o bardzo dobrych parametrach jakościowych. Poprawa jakości wody pozwoliła na większe wykorzystanie potencjału produkcyjnego obiektu SUD, radykalne zmniejszenie zakupu wody od dostawcy zewnętrznego; wpłynęła pośrednio na lepszą ocenę przedsiębiorstwa i władz lokalnych. Koszt całego projektu to ok. 10 mln zł. ■

POPIELÓW

Atrakcyjna segregacja

Gmina Popielów wdrożyła kompleksowy i optymalny system gospodarowania odpadami powstającymi na jej terenie.

Zrekultywowane składowisko odpadów komunalnych w Popielowie.

Fot. UG w Popielowie

Od stycznia 2005 r. zaprzestano przyjmowania odpadów komunalnych na Gminnym Składowisku Odpadów w Karłowicach.

sprzętu elektrycznego i elektronicznego oraz wywozie odpadów komunalnych poza teren gminy, co jest zgodne z zaleceniami Wojewódzkiego Planu Gospodarki Odpadami.

Selektywną zbiórką surowców wtórnych oraz zorganizowanym systemem zbierania odpadów komunalnych objęto wszystkich mieszkańców gminy. Każde gospodarstwo domowe w zabudowie jednorodzinnej zostało wyposażone nieodpłatnie w komplet worków do segregacji odpadów będących surowcami wtórnymi, tj. makulatury, tworzyw sztucznych, szkła białego i kolorowego, oraz w pojemnik na pozostałe odpady komunalne. Oprócz tego na terenie gminy w dwunastu sołectwach istnieje dwadzieścia, wspomagających selektywną zbiórkę „u źródła”, gniazd kontenerów na surowce wtórne. W pięciu miejscach są ustawione pojemniki na odpady niebezpieczne, które są opróżniane raz na kwartał. Usługi z zakresu gospodarki odpadami na terenie gminy świadczą dwie konkurencyjne spółki: REMONDIS Opole oraz ELKOM Brzeziny k. Opola. Regularnie przeprowadzane są także akcje edukacyjne podnoszące świadomość społeczną mieszkańców, co w znaczący sposób podnosi skuteczność selektywnej zbiórki odpadów. Wdrożenie tego rozwiązania przynosi wymierne korzyści finansowe dla mieszkańców segregujących śmieci (o ponad 70 proc. niższe opłaty). Poniesione dotychczas koszty to ok. 385 tys. zł. ■

TRANSPORT

ELBLĄG

Mniej wypadków drogowych

Rozwiązanie pod nazwą Raport o stanie bezpieczeństwa ruchu drogowego instrumentem nowoczesnego zarządzania kształtującego politykę dobrych praktyk w bezpieczeństwie ruchu drogowego i wprowadzania zmian w infrastrukturze drogowej stanowi unikalny na skalę krajową system kompleksowo podchodzący do poprawy bezpieczeństwa w ruchu drogowym.

Raport, wykonywany na zlecenie miasta od roku 2000, to nowoczesny instrument zarządzania, który jest sporządzany na podstawie analizy przyczyn zaistniałych zdarzeń w ruchu drogowym. Do 2008 roku przygotowano 7 raportów, które są opracowywane przez pracowników Katedry Budownictwa Drogowego Uniwersytetu Technologiczno-Przyrodniczego w Bydgoszczy i OpeGieKa Sp. z o.o. w Elblągu w oparciu o bazę danych o zdarzeniach drogowych, będącą częścią systemu Wspomagania Zarządzaniem Drogami i Ruchem Drogowym (WZDR). WZDR z kolei wchodzi w skład Elbląskiego Systemu Informacji Przestrzennej (ESIP). Baza wypadków

i zdarzeń drogowych jest wykonywana w formie opisowej i graficznej – każde zdarzenie naniesione jest na mapę numeryczną miasta. Informacje na temat wypadków są pozyskiwane z policji i firm ubezpieczeniowych. Raporty przedstawiają miejsca koncentracji i przyczyny zdarzeń drogowych, charakterystyki sprawców i poszkodowanych, a także wyniki analizy stanu bezpieczeństwa pieszych, rowerzystów i dzieci w drodze do szkoły, które w zestawieniu z danymi z poprzednich lat pozwalają na porównanie poziomu bezpieczeństwa ruchu drogowego i ocenę sku-

teczności działań podjętych w celu jego poprawy. Dzięki tym analizom sukcesywnie jest realizowana przebudowa ulic i skrzyżowań. W latach 2001–2008 zlikwidowano 12 „czarnych punktów”, przebudowano 3 skrzyżowania i wiele odcińków dróg. Dzięki tym przedsięwzięciom zmniejszyła się liczba wypadków drogowych. W 2000 roku wydarzyło się ich 225, a w 2006 – 166. W 2000 roku ciężko rannych w wypadkach było 106 osób, w 2006 – tylko 30. Koszty związane z realizacją przedsięwzięcia wyniosły 556 556 zł. ■

Przebudowa skrzyżowania al. Grunwaldzkiej i ul. Grottgera w Elblągu.

Fot. UM w Elblągu

RYBNIK

Wszechstronny bilet

E-bilet jest istotną częścią inteligentnych systemów transportu miasta. Elektroniczna Karta Miejska to nośnik pełnego biletu autobusowego. Karta ta jest narzędziem umożliwiającym dokonanie opłaty za przejazdy jednorazowe, ulgowe, miesięczne, jak również za korzystanie z parkingu czy za usługi w obiektach sportowych i kulturalnych miasta (kino, basen).

Ideą tego przedsięwzięcia jest jak najprostszyspódb sposób dokonywania operacji zapłaty za

przejazdy czy usługi. E-bilet to również narzędzie do realnego śledzenia potoków pasażerskich. Umożliwia dostosowanie parametrów autobusów na danej linii do rzeczywistego zapotrzebowania ze strony użytkowników, tworzenie rzetelnej informacji o ponoszonych kosztach prowadzenia danej linii, rzetelne rozliczanie się ze współorganizatorami transportu zbiorowego, kontrolę realizacji umów przez przewoźników. Analiza biletów optymalizuje cennik za przejazdy. To najprostsze narzędzie, które stworzyło realną możliwość rzetelnego zarządzania informacją o potrzebach pasażerów, ich preferencjach i oczekiwaniach, a tym samym umożliwia

przygotowanie danych do analizy przy podejmowaniu strategicznych decyzji. Całkowity koszt przedsięwzięcia to 5 323 653 zł (budżet miasta 1 432 939 zł, FS 3 890 713 zł – Zintegrowany Program Operacyjny Rozwoju Regionalnego). Wzrost dochodów Zarządu Transportu Zbiorowego (ZTZ) w 2007 roku przekroczył 700 000 zł. Otrzymane informacje przekładają się na lepsze wydatkowanie środków budżetowych, co w przyszłości spowoduje zwrot nakładów w okresie dwóch lat. Kolejne lata pozwolą zoptymalizować zarządzanie transportem miejskim oraz umożliwią dalsze zmniejszenie kosztów prowadzenia komunikacji miejskiej. ■

POWIAT OSTROWSKI

Partnerstwo samorządowo-rządowe

Partnerstwo samorządowo-rządowe jest nowatorskim rozwiązaniem w skali kraju. Realizowane jest przez Generalną Dyрекcję Dróg Krajowych i Autostrad i powiat ostrowski i obejmuje wspólne działania prowadzące do jak najszybszego zbudowania obwodnicy Ostrowa Wielkopolskiego.

Zadanie to jest zadaniem własnym administracji państwowej, którą powiat ostrowski postanowił wesprzeć, aby przyspieszyć realizację inwestycji. Proponując współpracę GDDKiA, powiat ostrowski przygotował taką

ofertę działań, która przy skromnych możliwościach budżetowych stanowiłaby znaczące wsparcie dla inwestora. Proces przygotowania tego typu inwestycji wymaga uzyskania wielu opinii i uzgodnień władz lokalnych oraz przeprowadzenia konsultacji społecznych. Znacznym utrudnieniem jest też pozyskanie gruntów pozostających we władaniu wielu jednostek organizacyjnych i osób fizycznych.

Powiat zaproponował powołanie stałego Zespołu Ekspertów, znających wszystkie uwarunkowania lokalne, który będzie prowadził i koordynował wszystkie działania związane z przygotowaniem inwestycji, a także zaoferował pomoc przy przeprowadzeniu wszystkich niezbędnych procedur koniecznych do naby-

cia gruntów, od dokonania ich wyceny przez sporządzenie operatów szacunkowych po przygotowanie ofert nabycia nieruchomości.

Na każdym etapie podejmowanych działań prowadzono szerokie konsultacje społeczne, starając się doprowadzić do porozumienia pomiędzy stronami, co zapobiegło ewentualnym konfliktom.

Wszystkie te działania przyspieszyły w znaczący sposób inwestycję, która była zaplanowana po roku 2013. Najbardziej na wdrożeniu projektu skorzystają mieszkańcy Ostrowa Wielkopolskiego, dla których przemieszczający się przez całe miasto ruch tranzytowy stanowi ogromną uciążliwość i wprowadza znaczne zagrożenie. Koszt zrealizowanego przedsięwzięcia to 281 523 zł. ■

SZCZECINEK**Transport pasażerski na wodzie**

Projekt *Rozwój transportu miejskiego i turystyki w Szczecinku w latach 2006–2012* przewiduje uzupełnienie transportu lądowego – autobusowego, transportem wodnym, a także interesujące połączenie „klasycznych” funkcji transportu pasażerskiego z elementami rekreacji i ochrony środowiska naturalnego w mieście.

To drugie po Ostródzie miasto, gdzie miejskie przedsiębiorstwo komunikacyjne jest także armatorem i zajmuje się żeglugą pasażerską. Pierwszym etapem wprowadzenia w życie programu rozwoju transportu osób w oparciu o żeglugę na jeziorze Trzesiecko był zakup w 2006 roku w Bawarii statku „Bayern” i w 2007 roku drugiego, który nosi imię „Księżnej Jadwigi”. Wdrożenie programu wymagało również budowy infrastruktury technicznej dla tego rodzaju transportu – 9 przystanków.

Obecnie żegluga odbywa się przez 6 miesięcy od maja do października. Jeden ze statków obsługuje rejsy regularne na trasie łączącej przeciwległe krańce jeziora, natomiast drugi – rejsy czarterowe o charakterze turystyczno-poznawczym i rekreacyjnym (2 przy-

Statek „Bayern” na jeziorze Trzesiecko w Szczecinku.

Fot. UM w Szczecinku

stanki na północnym zalesionym brzegu jeziora). W czasie rejsu na życzenie jest prezentowana audioinformacja o historii miasta, walorach przyrodniczych. Rodzi się także nowy zwyczaj, jakim są rejsy „ślubne” (lokalizacja przystani w pobliżu 100-letniego Kościoła Mariackiego).

W roku 2006 r. z tej formy podróżowania skorzystało – 6 871 osób, w 2007 r. – 16 872, a w roku 2008 przewiduje się przewóz 30 000 osób. Koszty funkcjonowania żeglugi śródlądowej to 52 tys. zł w 2006 r., 188 tys. zł w 2007 r. Przychody w 2006 r. wyniosły – 13 tys. zł, a w 2007 r. – 68 tys. zł. ■

KOMUNALNA GOSPODARKA MIESZKANIOWA**GDAŃSK****Korzystne zamiany**

Powołane w ramach struktury Gdańskiego Zarządu Nieruchomości Komunalnych Biuro Zamiany Mieszkań realizuje wielopłaszczyznowy system zamiany mieszkań pod nazwą *Kompleksowa obsługa w zakresie zamiany mieszkań, wchodzących w skład mieszkaniowego zasobu gminy*.

Jego celem jest racjonalne gospodarowanie zasobem mieszkaniowym gminy, likwidacja dysproporcji pomiędzy powierzchnią lokali mieszkalnych zajmowanych przez lokatorów zasobów komunalnych, liczbą osób w nich zamieszkujących a dochodami ich gospodarstw domowych i możliwościami bieżącego regulowania czynszu, poprawa warunków mieszkaniowych najemców zasobów komunalnych oraz zmniejszenie liczby dłużników, a także osób oczekujących na lokale socjalne.

Biuro posiada nie tylko atrakcyjną lokalizację – w pobliżu znajduje się większość linii komunikacji miejskiej, ale również odpo-

Biuro Zamiany Mieszkań w Gdańsku.

Fot. UM w Gdańsku

wiednią liczbę pomieszczeń, w których przygotowano samodzielne stanowiska pracy, a potencjalnym klientom stworzono warunki

do ochrony ich prywatności, co jest szczególnie ważne przy rozpatrywaniu „trudnych” wniosków. Uruchomienie Biura Zamiany Mieszkań spotkało się z bardzo pozytywnym odbiorem, przede wszystkim przez zadłużonych najemców. Liczba złożonych przez tę grupę wniosków o zamianę mieszkania stanowi 70 proc. wszystkich ofert znajdujących się w bazie. Dominują oferty od najemców chcących zamienić większe mieszkanie na mniejsze. Właściciele lokali mieszkalnych, zazwyczaj małych mieszkań, którzy są zainteresowani zamianą na większe komunalne, przekazują lokale gotowe do zamieszkania, spłacając jednocześnie za najemcę-dłużnika jego zaległe zobowiązania. Taka sytuacja jest dla miasta bardzo korzystna, ponieważ konsekwencją zamiany na lokal komunalny jest zwykle wykup od gminy zamienionego mieszkania.

W okresie od 2005 do 2007 roku zrealizowano 631 zamian, w tym 333 z zadłużonymi najemcami. Z tego tytułu odzyskano kwotę zadłużenia, prawdopodobnie nie do wyegzekwowania w inny sposób, w wysokości 5 869 118 zł. ■

SOPOT Refundacje na rewitalizację

Program rewitalizacji zabytkowego centrum Sopotu wraz z pakietem uchwał wspomagających jego realizację został przyjęty przez Radę Miasta w 1997 r. Główne założenia programu to tworzenie mechanizmów i warunków umożliwiających rewitalizację zabytkowych budynków i terenów przyległych, sukcesywne porządkowanie i rewitalizacja wartościowych kulturowo i ekonomicznie kwartałów miasta oraz konserwacja zabytkowej substancji mieszkaniowej.

Program jest realizowany poprzez modernizację istniejącej zabudowy mieszkaniowej przy udziale programów pomocowych dla wspólnot mieszkaniowych oraz poprzez kompleksowe zagospodarowanie wytypowanych kwartałów miasta z udziałem inwestora zewnętrznego. Przyjęte programy pomocowe umożliwiają gminie udzielanie pomocy finansowej w postaci refundacji lub preferencyjnych kredytów na remonty budynków. Programy pomocowe obejmują m.in. refundacje w wysokości 30 proc. wartości kosztorysowej robót remontu całkowitego budynku wraz z uporządkowaniem otoczenia czy refundacje remontu elewacji do 70 proc. wartości kosztorysowej robót dla budynków znajdujących się w rejestrze zabytków. Dzięki programom pomocowym dla wspólnot mieszkaniowych na przestrzeni dziesięciu lat udało się wyremontować 190 budynków wspólnot mieszkaniowych. Udział inwestora zewnętrznego pozwolił z kolei na rewitalizację kwartałów miasta w obrębie ulic: Boh. Monte Cassino, Bema, Pułaskiego, Sobieskiego, ulic: Chrobrego, Chopina, Dąbrowskiego, Sobieskiego oraz ulic: Grunwaldzka, Chrobrego, Parkowa.

Kamienica przy ul. Chmielewskiego 8 przed i po rewitalizacji.

Fot. UM w Sopocie

BYTÓW Fundacja dla wspólnot

Wdrożenie kompleksowego rozwiązania Prywatyzacja komunalnego zasobu mieszkaniowego i utworzenie fundacji „Nasza Wspólnota” – jako skuteczny sposób finansowego i organizacyjnego wsparcia wspólnot mieszkaniowych oraz instrument zmiany wizerunku miasta wymusiła na władzach Bytowa sytuacja, w jakiej się znalazła gmina po częściowej prywatyzacji zasobu mieszkaniowego na początku lat 90.

Przyczyną tego stanu rzeczy były m.in.: niekorzystny układ własności we wspólnotach mieszkaniowych, niewielkie środki finansowe przeznaczane przez gminę na remonty substancji mieszkaniowej powodujące ruiny i nieestetyczny wygląd budynków oraz niewy-

dolność organizacyjna Miejskiego Zarządu Budynków Komunalnych. W 1998 r. opracowano nowe zasady zbywania lokali mieszkalnych wraz z systemem bonifikat, podjęto decyzję o utworzeniu fundacji Nasza Wspólnota, wspierającej rozwój wspólnot mieszkaniowych, zapewniono wpływ gminy na formę i kolorystykę elewacji remontowanych budynków, a także stworzono warunki sprzyjające rozwojowi wolnego rynku zarządzania nieruchomością. Dzięki 4 prywatnym, konkurencyjnym firmom, które powstały po zlikwidowaniu Miejskiego Zarządu Budynków Komunalnych, ceny usług spadły o 30 proc.

Kluczowym elementem systemu okazało się jednak utworzenie fundacji, której głównym zadaniem jest udzielanie pomocy w spłacie zaciągniętych przez wspólnoty mieszkaniowe kredytów na remonty kapital-

ne budynków mieszkalnych. Fundacja wspiera wspólnoty poprzez spłatę w 100 proc. odsetek od preferencyjnych kredytów zaciągniętych na remonty kapitalne budynków. Zaproponowany program został bardzo dobrze przyjęty przez mieszkańców gminy. Aż 96 proc. mieszkań znalazło nabywców. Z pomocy fundacji skorzystało 141 wspólnot mieszkaniowych (w tym z udziałem gminy zaledwie 27), z których 93 wyremontowały elewacje zewnętrzne. Konieczność uzgadniania kolorystyki i formy elewacji budynków przez architekta miejskiego wpływa znacząco na zmianę wizerunku miasta. W wyremontowanych budynkach mieszka ponad 1/4 mieszkańców miasta.

**Materiał przygotowała
JOANNA PRONIEWICZ**

Związek Miast Polskich we współpracy ze Związkiem Powiatów Polskich, Związkiem Gmin Wiejskich RP oraz Norweskim Związkiem Władz Lokalnych i Regionalnych od połowy 2007 roku realizuje 4-letni program doradczo-szkoleniowy „Budowanie potencjału instytucjonalnego jednostek samorządu do lepszego dostarczenia usług publicznych”, który jest współfinansowany przez rząd Norwegii ze środków Norweskiego Mechanizmu Finansowego. Projekt obejmuje rozbudowę Systemu Analiz Samorządowych, uruchomienie Grup Wymiany Doświadczeń, organizowanie konkursów, prowadzenie szkoleń oraz wyjazdy studyjne i staże w samorządach norweskich.

**norway
grants**

Złote Gwiazdy przyznane

Europa potrzebuje uczestnictwa

Komisja Europejska nagrodziła Złotymi Gwiazdami 12 projektów, które na poziomie lokalnym zachęcają do działania i debaty nad kwestiami związanymi z UE.

Złote Gwiazdy 2008 przyznawane są jako element programu „Europa dla Obywateli” i pokazują oficjalne uznanie dla inicjatyw wyróżniających się efektywną współpracą, skutecznymi metodami działania i wymiernymi rezultatami w dziedzinie zaangażowania obywatelskiego. Zwycięskie projekty angażują uczestników z 22 państw członkowskich UE.

– Europa potrzebuje uczestnictwa, potrzebuje informacji zwrotnych od swoich obywateli – mówi **Jan Figel**, komisarz UE, odpowiedzialny za edukację i kulturę. – Program „Europa dla Obywateli” popiera i promuje przynoszące wymierne rezultaty wysiłki na rzecz zaangażowania obywatelskiego. Dlatego nie jest niespodzianką, że wśród laureatów Złotych Gwiazd znajdują się skłaniające do refleksji inicjatywy, które zmierzają w tym samym kierunku: uczestnictwa we wspólnych sprawach europejskich i ich promowania. Mo-

im zdaniem projekty te wyraźnie pokazują, że obywatele aktywnie budują Europę w swoich codziennych działaniach, mobilizując się wokół kwestii, które mają dla nich znaczenie.

Ceremonia wręczenia Złotych Gwiazd odbędzie się **13 listopada br.** w Brukseli podczas Forum „Europa dla Obywateli”.

Nagrodzone projekty dzielą się na 3 kategorie: współpraca partnerska, działania w ramach społeczeństwa obywatelskiego i aktywna pamięć europejska.

Złote Gwiazdy za współpracę partnerską:

■ **Reichelsheim, Niemcy** (partnerzy: Dol de Bretagne – Francja, Jabłonka – Polska, Nagymanyok – Węgry).

■ **Bojnice, Słowacja** (partnerzy: Bad Krozingen – Niemcy, Rosta – Włochy, Jeseník – Czechy, Zator – Polska).

■ **Białogard, Polska** (partnerzy: Akniste – Łotwa, Gnosjö – Szwecja, Olen – Belgia, Caracal – Rumunia).

■ **Stowarzyszenie Komitetów Partnerskich Puy de Dome, Francja** (partnerzy: Moggio Udinese, Nemi, Ariccia, Sarsina, Lisciana Nardi, Fosdinovo, Montessoro al Mare – Włochy; Beratzhausen, Gerestried, Lichtenfels, Empfingen, Grebenstein, Kallmunz, Parsberg – Niemcy; Chelmsford/Great-Waltham – Wielka Brytania; Povia De Lanhoso/Taide, Viana Do Castelo – Portugalia; Lopik – Holandia; Sławków, Czarna Dąbrowka – Polska; Oradea – Rumunia)

■ **Amaroussion, Grecja** (partnerzy: Fonte Nuova – Włochy, Ghent-Belgia, Lakatamia, Strovolos, Limassol – Cypr, Nea Ionia Magnisias, Voula, Xanthi – Grecja, Ploiesti – Rumunia, Porto – Portugalia, Umea – Szwecja)

■ **Plerin, Francja** (partnerzy: Avrigr – Rumunia, Wronki – Polska, Cookstown – Wielka Brytania)

Złote Gwiazdy w dziedzinie społeczeństwa obywatelskiego: Euromed Carrefour Sicilia z Włoch, Babel International Association z Francji oraz Polska Fundacja im. Roberta Schumana

Złote Gwiazdy w dziedzinie aktywnej pamięci europejskiej: International Committee of Dachau z Niemiec Docs, Youth and Society oraz The forgotten ones z Czech

Więcej informacji: <http://ec.europa.eu/citizenship>

Na podstawie informacji prasowych portalu europa.eu
KATARZYNA PACZYŃSKA

8. Polsko-Niemiecka Konferencja Miast i Gmin Partnerskich

„Znów razem w Europie – wspólna dyskusja polskich i niemieckich samorządów”

25–26 listopada 2008, Brühl

(program wstępny)

Wtorek, 25.11.2008

Od 11.30	Przyjazd uczestników, rejestracja
12.30–13.30	Powitanie Michael Kreuzber , burmistrz Brühl, Barbel Dieckmann , nadburmistrz Bonn, prezydent Sekcji Niemieckiej RGRE, Janusz Marszałek , prezydent Oświęcimia, polski współprzewodniczący Polsko-Niemieckiej Grupy Roboczej, Tobias Kogge , burmistrz Drezna, niemiecki współprzewodniczący Polsko-Niemieckiej Grupy Roboczej
13.30–14.00	dr Jürgen Rüttgers , premier Landu Nadrenia Północna-Westfalia – Relacje Nadrenii Północnej-Westfalii z Polską
14.00–15.30	Rola gmin w ochronie klimatu w Europie – Dyskusja panelowa z udziałem audytorium – Barbel Dieckmann , nadburmistrz Bonn, prezydent Sekcji Niemieckiej RGRE, przewodnicząca Światowej Rady Burmistrzów ds. Zmian Klimatu – referat wprowadzający; Christa Thoben , minister w Ministerstwie Gospodarki, Małych i Średnich Przedsiębiorstw i Energii Landu Nadrenia Północna-Westfalia; przedstawiciel ONZ, Sekretariat ds. klimatu, Bonn; Zbigniew Michniowski – zastępca prezydenta Miasta Bielska-Białej, prezes zarządu Stowarzyszenia Gmin Polska Sieć Energie Cites
16.00–17.30	Wpływ zmian demograficznych na gminy i ich możliwości działań – Dyskusja panelowa z udziałem audytorium – Elisabeth Niejahr , dziennikarka, DIE ZEIT, Berlin – referat wprowadzający; Susanne Tatje , kierownik projektu Rozwój Demograficzny, Bielefeld; Konstanty Dombrowicz , prezydent Bydgoszczy; Tobias Kogge , burmistrz Drezna, współprzewodniczący Polsko-Niemieckiej Grupy Roboczej

Środa, 26.11.2008

11.00–11.30	Michael Kreuzberg , burmistrz Brühl – Przykłady udanych przedsięwzięć PPP z Brühl
11.30–13.00	Trzy nowe cele Polityki Spójności Unii Europejskiej (konwergencja, konkurencja i zatrudnienie oraz współpraca terytorialna) a samorządy w Polsce i Niemczech – Dyskusja panelowa z udziałem audytorium – Ulrich Krause-Heiber , zastępca kierownika Wydziału, Dyrekcja Generalna ds. Polityki Regionalnej, KE – referat wprowadzający; Janusz Marszałek , prezydent Oświęcimia, współprzewodniczący Polsko-Niemieckiej Grupy Roboczej; przedstawiciel niemieckiego samorządu; dr Jan Olbrycht – poseł do Parlamentu Europejskiego; dr Markus Pieper , poseł do Parlamentu Europejskiego
13.00–13.30	Podsumowanie trzech dyskusji tematycznych

VI KONGRES MIAST POLSKICH

Bielsko-Biała, 25–26 września 2008

Jakość życia w miastach

25 września:

12:00–14:00 – rejestracja uczestników

14:00

– **obrazy plenarne (wystąpienia Gości, wystąpienia wprowadzające):**

– powitanie – prezes ZMP, prezydent Bielska-Białej

– wystąpienia Gości

– wprowadzenie „**Monitoring rozwoju miast – stan prac**” – Andrzej PORAWSKI (ZMP)

– „**Polityka społeczna miast na tle monitoringu lokalnych usług społecznych (edukacja, kultura, pomoc społeczna w badaniach SAS)**” – dr Grzegorz KACZMAREK (Bydgoszcz)

– „**Gospodarka miejska na tle monitoringu lokalnych usług technicznych (drogi, transport publiczny, gospodarka komunalna i mieszkaniowa w badaniach SAS)**” – Janusz SZEWCZUK (SRGG, Szczecin)

– „**Finanse miast (w tym inwestycje, gospodarka nieruchomości, współpraca z partnerami)**” – dr Jan M. CZAJKOWSKI (Zgierz, UM Łodzi)

– „**Demokracja lokalna w polskich miastach**” – prof. Jacek KURCZEWSKI (UW)

– **podsumowanie „Monitoring rozwoju miast – stan docelowy”** – prof. Józef OLEŃSKI (prezes GUS)

16:00–18:00 – **obrazy w zespołach roboczych:**

– **Edukacja i kultura** czynnikami rozwoju i miast (wprow. – Drezno, Łódź)

– **Gospodarka miejska** a warunki rozwoju miast (wprow. – Katowice)

– **Finanse miast** – zintegrowane podejście, partnerstwo (wprow. – Bielsko-Biała)

18:00–19:00 – **podsumowanie prac zespołów (wnioski praktyczne dla miast)**

26 września:

9:30–13:15 – **obrazy plenarne:**

– prezentacja wniosków zespołów roboczych

1. „Zrównoważony rozwój miast – monitoring” – dr Piotr Rogala

2. „Rola miast w kształtowaniu środowiska – wpływ na stan klimatu” – Bielsko-Biała

– **Wprowadzenie** – Jacek KRYWULT, prezydent Bielska-Białej,

– **Porozumienie burmistrzów** – połączenie praktycznych osiągnięć w Polsce z polityką energetyczną i klimatyczną UE – Pedro BALLESTEROS, główny specjalista w DG TREN,

– **Inspiracje europejskie dla polskich burmistrzów** – Gerard MANGIN, dyrektor Energie-Cites Europa,

– **Razem możemy więcej – przykłady realizowane przez SG Polska Sieć Energie-Cites (PNEC)** – Anna JASKÓŁA, wicedyrektor Biura PNEC,

– **Modelowe zarządzanie energią w kontekście współpracy miasta w ramach projektów krajowych i europejskich** – Zbigniew MICHNIOWSKI, wiceprezydent Bielska-Białej, prezes Stowarzyszenia PNEC

– **Dyskusja i podsumowanie** – Z. MICHNIOWSKI, G. MANGIN, P. BALLESTEROS

3. „Jakość życia w miastach – wskaźniki a opinia mieszkańców” – prof. Ryszard CICHOCKI (UAM Poznań)

Wkładkę „Samorząd Miejski”, stały dodatek do „GSiA” wydawany raz w miesiącu, przygotowuje zespół Związku Miast Polskich: Ewa Parchimowicz – red. nac., Joanna Proniewicz, Andrzej Porawski – dyrektor Biura ZMP. Wersja elektroniczna dodatku „SM” znajduje się pod adresem: www.miasta-polskie.pl/sm.html Biuro Związku Miast Polskich, ul. Robocza 46a, 61-517 Poznań, tel. 0-61 633 50 50, fax 0-61 633 50 60, e-mail: redakcja@zmp.poznan.pl, strona internetowa: www.miasta-polskie.pl, www.polish-cities.pl, www.zmp.poznan.pl

**gazeta samorządu
i administracji**
gospodarka prawo finanse